

El "personatge" Pilar Aymerich

Fa anys que treballo amb la Pilar Aymerich. Hem fet juntes una pila de reportatges i entrevistes. Podria dir que jo no sé encarar-me amb un nou personatge, si no tinc a la vora la Pilar Aymerich. Hem passat tota mena de trifulgues. Des d'interviuar un membre del Front d'Alliberament palestinià en un lloc desconegut de París i tement a cada moment la bomba (el dia abans n'havia estat assassinat el cap i nosaltres interviuàrem el successor), fins a brindar amb els vietnamesos per la pau, tot bevent una llimonada llefiscosa. Amb la Pilar hem anat a casa d'en Jacques Prévert on vam enfilarr un diàleg inoblidable, ens hem barallat amb la Simone de Beauvoir per telèfon, hem celebrat un berenar del segle XVIII amb en Llorenç Villalonga, hem caminat entre flors amb la Rodoreda, hem clissat allò que no surt mai a les entrevistes: el rerafons de cada personatge, les seves misèries, grandeses o, simplement, hem valorat els graus de veritat i de mentida que hi havia en cada un d'ells. Amb la Pilar, he recorregut tota la geografia humana de Catalunya i de part de les Illes i País Valencià. Ens hi hem entusiasmat, emocionat i, alguna vegada, ens n'hem decebut. Ens agrada la gent del nostre país, diversa, contradictòria, sublim o mesquina, tant se val. I ens agrada perquè a través de la imatge i de la paraula, hem après a conèixer-la una mica millor. Potsar el treball de deu anys d'anar juntes per aquests mons de Déu, de fer d'escarràs i de mecenes de nosaltres mateixes, de guanyar-hi, la majoria de les vegades, quatre peles, ens ha empletat d'una considerable dosi d'escepticisme. Però també de tendresa.

I, la veritat, és que crec que tant la Pilar com jo som dues persones afortunades. Ens vam conèixer en plena adolescència. Totes dues volíem fer teatre. Volíem ésser actrius perquè ens ofegava la misèria d'aquells anys de miserable i llarguicíssima postguerra. Ni la Pilar ni jo hem

continuat al teatre. Ella se'n anà a Anglaterra i tornà amb una professió: la de fotògrafa. No m'ho hauria pas imaginat. Jo també vaig deixar l'escenari i em vaig posar a escriure. Des d'aleshores hem estat condemnades a viure, o malviure, de la imatge i de la paraula. Però som de les poques persones que podem dir que per nosaltres això del treball és un autèntic plaer.

La Pilar Aymerich és mig bruixa. O una mica gata. Jo, la veritat, no me'n fio gaire, d'ella. I advertiria tots els futurs entrevistats que tampoc no se'n fiessin. Si veieu aquesta noia de cara mig egípcia, vestida amb l'«uniforme» de fotògrafa —pantalons, armilla, americana entallada—, impenetrable i aparentment freda, que entra a la vostra cambra i us esguarda com aquell qui no vol la cosa, és que us mira, és que vol copsar l'instant precís i fugitiu de la vostra mirada, del vostre gest, del vostre caràcter, del vostre estat d'ànim. No us n'escapareu fàcilment, no, d'aquesta bruixa de la imatge. Calla i fa la seva feina. Però ens té calats a tots. No ens en podem escapar, de la seva mirada.

La Pilar, doncs, ens presenta el rostre actual del nostre país. Sense sublimar-lo ni ridiculitzar-lo. Ens ve a dir: «aquí us teniu, fets de guano tothom, ni millors ni pitjors». Aquesta exposició és, doncs, el recull més recent d'aquests anys de treball. N'és una mostra. Hem pensat que cada imatge podia anar acompanyada d'algunes paraules del personatge. Perquè, tant la Pilar com jo, creiem que la imatge sense la paraula és una veritat a mitges. I que la paraula sense la imatge, també. Creiem que amb la conjunció d'aquests dos aspectes, podem acostar-nos més a la realitat de cada personatge. Copsar, d'alguna manera, allò que sempre se'ns escapa: l'apassionant complexitat de cada ésser humà.

Montserrat Roig